

Joanna Świdarska

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

MOŻLIWOŚCI PUBLICZNEGO WSPARCIA FUNDUSZY *VENTURE CAPITAL* TWORZONYCH PRZEZ AGENCJE ROZWOJU REGIONALNEGO

1. Rola agencji rozwoju regionalnego we wspieraniu przedsiębiorczości

Z definicji *venture capital* stanowi średnio- i długoterminowy kapitał inwestowany w papiery wartościowe o charakterze udziałowym/właścicielskim (i/lub quasi-udziałowym) przedsiębiorstw nie notowanych na giełdzie, z zamiarem ich późniejszej odsprzedaży dla wycofania zainwestowanego kapitału i realizacji zysków wynikających z przyrostu wartości przedsiębiorstwa¹. Ze względu na skuteczność tej formy finansowania w rozwijaniu małych i średnich przedsiębiorstw oraz kreowaniu nowych miejsc pracy w większości krajów, w których wykształciły się dojrzałe rynki *venture capital*, ich rozwój stymulowany był przez zaangażowanie czynnika publicznego. Również w Polsce perspektywa wstąpienia do Unii Europejskiej, a następnie samo członkostwo otworzyły nowe możliwości wykorzystania publicznych funduszy, w tym zwłaszcza środków pomocowych, w rozwijaniu oraz kapitałowym wzmacnianiu sieci regionalnych funduszy podwyższonego ryzyka.

Spśród instytucji realizujących zadania w zakresie wspierania rozwoju gospodarczego, do których zaliczane są m.in. stowarzyszenia przedsiębiorców i osób działających na ich rzecz, izby gospodarcze, samorządy przedsiębiorców, centra wspierania przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii, fundusze pożyczkowe i poręczeniowe, agencje rozwoju regionalnego

¹European Venture Capital Association.

itp., 52% to organizacje przedsiębiorców, 15% – organizacje pozarządowe wyspecjalizowane w rozwoju regionalnym i lokalnym, 14% – organizacje pozarządowe wyspecjalizowane we wspieraniu przedsiębiorczości, 19% – inne organizacje pozarządowe [7, s. 22]. Wśród nich ważne miejsce zajmuje ponad 140 funkcjonujących agencji rozwoju regionalnego i lokalnego, mających z reguły wsparcie samorządów lokalnych, a także dobrą opinię i doświadczenie we wspieraniu finansowym i pozafinansowym mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Zgodnie z definicją *Słownika rozwoju regionalnego* [3, s. 7] agencje rozwoju regionalnego to instytucje, których misją jest wspomaganie i promocja szeroko pojmowanego rozwoju regionu, łączące w sobie cechy sektora publicznego (planowość, przewidywalność, ostrożność) i sektora biznesu (elastyczność, efektywność, podejmowanie ryzyka, szybkość działania). Najczęściej są tworzone przez rządową i samorządową administrację publiczną oraz instytucje okołobiznesowe (rzadziej przedsiębiorstwa) w formie spółki kapitałowej (z o.o., akcyjnej) lub fundacji, jednak zgodnie z ustawą o finansach publicznych [15, art. 5] nie zaliczają się do sektora finansów publicznych. W ramach agencji rozwoju regionalnego wyróżnia się również agencje rozwoju lokalnego, niezależne lub stanowiące sieć lokalnych instytucji-oddziałów agencji regionalnych, mające obszar działania na ogół ograniczony statutowo do gminy, powiatu lub grupy gmin.

Większość funkcjonujących w Polsce agencji rozwoju regionalnego zarejestrowanych jest w Krajowym Systemie Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (KSU) prowadzonym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości [17, art. 6 ust. 1 pkt. 8] [12] i obejmującym ok. 180 podmiotów². Na poziomie regionalnym KSU stanowi 16 Regionalnych Instytucji Finansujących (RIF)³ wybranych w drodze konkursu, współpracujących z PARP przy wdrażaniu polityki sektorowej adresowanej do małych i średnich przedsiębiorstw w regionie oraz pełniących analogiczną funkcję wobec władz samorządowych przy wdrażaniu działań wynikających ze strategii rozwoju regionu w obszarze dotyczącym MŚP [7, s. 24].

Zakres działania agencji, na poziomie zarówno lokalnym, jak i regionalnym, może być bardzo szeroki, poczynwszy od zarządzania projektami pomocowymi, przez udzielanie dotacji oraz świadczenie usług informacyjnych, doradczych, szkoleniowych i finansowych, aż po usługi w zakresie innowacyjności i transferu technologii. Realizowanie misji może odbywać się również przez tworzenie odrębnych księgowo funduszy poręczeniowo-pożyczkowych oraz funduszy kapitałowych, które w swojej ofercie mają aktywność typu *venture capital*. Klasycznym przykładem powstania i efektywnego funkcjonowania funduszu kapitałowego w ramach

² <http://ksu.parp.gov.pl/listall.html>

³ Agencja Rozwoju Pomorza SA, ARR SA w Koninie, Fundacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Warszawie, Lubelska Fundacja Rozwoju ARR, Małopolska ARR SA, Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego, Wrocławska ARR SA, Toruńska ARR SA, ARR w Zielonej Górze, Łódzka ARR SA, Stowarzyszenie „Promocja Przedsiębiorczości” – Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości w Opolu, ARR MARR SA, Górnosłaska ARR SA, Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa, Warmińsko-Mazurska ARR SA w Olsztynie, Zachodniopomorska ARR SA.

grupy tworzonej przez agencję rozwoju regionalnego są Lubelski Fundusz Kapitałowy Sp. z o.o. oraz Podlaski Fundusz Kapitałowy Sp. z o.o. Powstanie obu podmiotów jest związane z pojawieniem się w Polsce Funduszu Know How, inicjatywy rządu brytyjskiego dla wspierania polskich przemian w kierunku demokracji i gospodarki rynkowej. Jednym z programów finansowanych ze środków Funduszu był Polsko-Brytyjski Program Rozwoju Przedsiębiorczości (PBEP) realizowany w latach 1995-1999, skierowany na rozwój oraz wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w dwóch regionach Polski wschodniej – lubelskim i białostockim, realizowany przez Lubelską Fundację Rozwoju ARR oraz Podlaską Fundację Rozwoju Regionalnego⁴. Obie instytucje w ramach PBEP utworzyły regionalne fundusze kapitałowe jako swoje spółki zależne, oferujące małym i średnim przedsiębiorstwom mającym siedzibę na terenie wskazanych województw kapitał podwyższonego ryzyka. Zarówno Lubelski Fundusz Kapitałowy Sp. z o.o., jak i Podlaski Fundusz Kapitałowy Sp. z o.o. obejmują mniejszościowe pakiety udziałów lub akcji spółek, nie ingerując w bieżące zarządzanie przedsiębiorstwem (inwestor pasywny), sprawując jedynie funkcje kontrolne oraz doradcze.

Analiza dotychczasowej działalności obu funduszy pozwala postawić tezę, że zwiększanie sieci tego typu regionalnych funduszy kapitałowych jest pożądane ze względu na możliwości rozwijania innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorców na poziomie regionu oraz postępującą za tym aktywizację obszarów słabiej rozwiniętych, a także poprawę koherencji lokalnych społeczności. Z tego powodu prorozwojowe i proinnowacyjne zagospodarowanie środków unijnych trafiających do Polski, jakim niewątpliwie byłoby tworzenie funduszy podwyższonego ryzyka m.in. przez istniejące agencje rozwoju regionalnego, wymaga przedstawienia możliwości publicznego wsparcia takich inicjatyw ze środków pomocowych, przy współudziale publicznych środków krajowych, jakie otworzyły się przed Polską w momencie wstąpienia do Unii Europejskiej.

2. Wspieranie funduszy kapitału zaangażowanego

Jednym ze sposobów finansowania rozwoju przedsiębiorstwa kapitałem podwyższonego ryzyka jest *seed capital*, czyli kapitał zaangażowany, którego specyfiką decydującą o wyodrębnieniu w ramach *venture capital* jest finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw na bardzo wczesnym etapie rozwoju. *Seed capital* może być definiowany jako wsparcie wstępnej fazy komercjalizacji technologii w formie dotacji, pożyczek i gwarancji⁵ lub też jako finansowe wsparcie nowoczesnej technologii na etapach przeprowadzenia badań, opracowywania koncepcji i wykonania

⁴ Przed reformą administracyjną kraju w 1999 r. LFR nosiła nazwę Lubelsko-Chełmsko-Zamojskiej Fundacji Rozwoju, natomiast PFRR – Fundacji Rozwoju Województwa Białostockiego.

⁵Definicja według K.B. Matusiak: *Model funduszu zaangażowanego typu Seed Capital w realiach prawno-ekonomicznych Polski (ekspertyza dla Ministerstwa Gospodarki)*, Łódź, grudzień 1998, za: [2, s. 2].

studium opłacalności oraz dalszego rozwoju projektu⁶, którą to definicję przyjęto w regulacjach Unii Europejskiej. Nie są to jedyne sformułowania objaśniające pojęcie *seed capital*, jednak ze względu na ich adekwatność do poruszanej przeze mnie problematyki ograniczę się w artykule do powyższych cytowań. Obie definicje wskazują na dokonywanie finansowania na bardzo wczesnym etapie tworzenia się przedsiębiorstwa, zanim jeszcze produkt trafi na rynek. Pierwsza definicja dodatkowo rozszerza możliwe formy inwestowania w innowacyjne podmioty (pożyczki, gwarancje), odbiegając nieco od klasycznej definicji *venture capital* skupiającej się na obejmowaniu akcji lub udziałów.

Niekorzystne proporcje wymaganego zaangażowania finansowego ze strony funduszu oraz ryzyka niepowodzenia przedsięwzięcia powodują, że finansowaniem na etapie *seed* nie zajmują się jak dotąd fundusze *venture capital* funkcjonujące w Polsce, pozostawiając ten obszar aktywności sieciom Business Angels. Komisja Europejska uznała jednak konieczność wspierania zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw kapitałem podwyższonego ryzyka na ich wczesnym etapie tworzenia, przeznaczając część programów w ramach funduszy strukturalnych 2000-2006 na wspomaganie zarówno już istniejących funduszy *venture capital*, które świadczyłyby usługi typu *seed capital*, jak i procesów tworzenia sieci regionalnych funduszy *seed capital*. Stanowisko to ma również odzwierciedlenie w polskim Sektorowym Programie Operacyjnym Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, jednym z wielu programów, za pomocą których w latach 2004-2006 realizowane będą podstawy wsparcia wspólnoty⁷.

W ramach priorytetu 1: „Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności przez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu” przyjęto działanie 2: „Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw”, którego celem jest ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji przez [7, s. 60-62]:

- „Dokapitalizowanie funduszy mikropożyczkowych” (poddziałanie 1.2.1),
- „Dokapitalizowanie funduszy poręczeń kredytowych” (poddziałanie 1.2.2),
- „Wspieranie powstawania funduszy kapitału zaangażowanego typu *seed capital*” (poddziałanie 1.2.3).

Na wsparcie finansowe działania 1.2 zaplanowano niemal 174 mln EUR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz 45 mln EUR z budżetu państwa [8, s. 46]. Do połowy 2005 r. podpisane zostały umowy o dofinansowanie funduszy mikropożyczkowych na 173,9 mln PLN oraz umowy o dofinansowanie funduszy poręczeń kredytowych na 171,8 mln PLN, przy czym beneficjentami wielu z tych umów były agencje rozwoju regionalnego (tab. 1).

⁶ Definicja według European Investment Fund: *Seed Capital Action Guidelines*. March 2002, za: [2, s. 2].

⁷ Zgodnie z art. 9 d) [13] PWW „oznaczają dokument przyjęty przez Komisję, w uzgodnieniu z danym państwem członkowskim, po dokonaniu oceny planu przedłożonego przez państwo członkowskie i zawierający strategię i priorytety dla działań podejmowanych przez Fundusze i państwo członkowskie, ich cele szczegółowe, wielkość wkładu Funduszy i innych środków finansowych”. PWW w latach 2004-2006 wdrażane są za pomocą 5 jednofunduszowych sektorowych programów operacyjnych, wielofunduszowego Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz programu operacyjnego Pomoc Techniczna (ERDF).

Tabela 1. Lista beneficjentów, z którymi PARP podpisała umowy o dofinansowanie w ramach działania 1.2 SPO WKP oraz kwoty przyznanego wsparcia (PLN) (stan na I półrocze 2005 r.)

Nazwa wnioskodawcy (1.2.1 SPO WKP)	Kwota wsparcia	Nazwa wnioskodawcy (1.2.2 SPO WKP)	Kwota wsparcia
Lubelska Fundacja Rozwoju ARR	17 641 435	Pomorski Regionalny FPK	20 000 000
Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica	5 000 000	Lubelski Fundusz Poręczeń	40 000 000
Mazowiecki Regionalny Fundusz Pożyczkowy	5 000 000	Bielski FPK	5 000 000
Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa	15 000 000	Poznański FPK	10 000 000
Działdowska Agencja Rozwoju	5 000 000	Kujawsko-Pomorski FPK	12 000 000
Polska Fundacja Przedsiębiorczości	21 000 000	Małopolska ARR	5 000 000
Fundacja Wspierania Przedsiębior- czości Regionalnej	5 000 000	Mazowiecki FPK	10 000 000
Polska Fundacja Przedsiębiorczości	12 000 000	Śląski Regionalny Fundusz Poręczeniowy	19 800 000
Polska Fundacja Przedsiębiorczości	7 000 000	Zachodniopomorski Regionalny FPK	5 000 000
Fundacja Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych	17 500 000	Agencja Rozwoju Lokalnego	5 000 000
Rudzka Agencja Rozwoju Inwestor	5 000 000	Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina	5 000 000
Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości	5 000 000	Działdowska Agencja Rozwoju	5 000 000
Fundacja Rozwoju Regionu Łukta	5 000 000	Dolnośląski Fundusz Gospodarczy	15 000 000
Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości	7 700 000	Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”	5 000 000
Fundacja Rozwoju Gminy Żelów	5 005 350	Warmińsko-Mazurski FPK	10 000 000
Koneckie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości	5 000 000		
Inicjatywa Mikro	10 000 000		
Fundacja Rozwoju Gminy Rabka	5 600 000		
Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego	5 000 000		
Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	10 500 000		
Razem	17 396 785	Razem	171 800 000

Źródło: dane Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Ostatnie poddziałanie, którego konstrukcja dostosowana jest do „Przewodnika do finansowania kapitału podwyższonego ryzyka w polityce regionalnej” [1], pozostaje jedynym w ramach priorytetu 1, które nie zostało dotychczas uruchomione pomimo formalnego rozpoczęcia w maju 2004 r. czasu jego trwania. Wydaje się, że przyczyną tego stanu są przede wszystkim rozbieżności koncepcyjne w obszarze wyboru oraz przygotowania organizacyjnego instytucji wdrażającej⁸ dla poddziałania oraz wynikające stąd opóźnienia w wydaniu aktów wykonawczych, choć w sprawozdaniu z realizacji Narodowego Planu Rozwoju w 2004 r. jako główny powód opóźnienia wskazano konieczność poprzedzenia naboru wniosków akcją promocyjną tego instrumentu [6, s. 56].

W uzasadnieniu wyboru działania wskazano, że beneficjentami wsparcia będą fundusze tworzone przez instytucje i podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych, m.in. banki, instytucje parabankowe, przedsiębiorców, instytucje regionalne itp., przewidując jednocześnie, że w początkowym okresie realizacji w roli inwestorów będą występować także samorządy terytorialne wraz ze wspierającymi je organizacjami, fundacjami oraz instytucjami działającymi na poziomie regionalnym i lokalnym [8, s. 47-50]. W grupie potencjalnych beneficjentów mieszczą się zatem agencje rozwoju regionalnego jako instytucje głęboko zakorzenione w świadomości przedsiębiorców, mające wsparcie samorządów lokalnych oraz doświadczenie we wspieraniu finansowym i pozafinansowym małych i średnich przedsiębiorstw. Dlatego uruchomienie poddziałania 1.2.3 SPO WKP stanowi dla nich szansę na tworzenie regionalnych funduszy kapitałowych (na wzór wspomnianych wcześniej Lubelskiego FK Sp. z o.o. oraz Podlaskiego FK Sp. z o.o.), a tym samym zwiększenie oferty usług świadczonych przedsiębiorcom na wczesnym etapie ich rozwoju.

Projekt rozporządzenia dotyczący udzielania pomocy w ramach poddziałania 1.2.3 precyzuje, że wsparcie na powiększenie funduszu kapitału zaangażowanego może otrzymać [11, § 4-5] osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, która na mocy statutu lub umowy spółki przeznaczyła całość swojego kapitału lub utworzyła wyodrębniony księgowo fundusz przeznaczony wyłącznie na dokonywanie inwestycji, rozumianych jako obejmowanie akcji lub udziałów nowej emisji w celu osiągnięcia zysku oraz obejmowanie instrumentów dłużnych przedsiębiorców, w których fundusz objął akcje lub udziały. Dodatkowym wymogiem stawianym przed funduszem chcącym skorzystać ze wsparcia jest posiadanie niezbędnego potencjału ekonomicznego i technicznego do dokonywania inwestycji oraz posiadanie podmiotu zarządzającego funduszem.

W tym miejscu warto wyjaśnić, jak rozumiane jest „objęcie instrumentów dłużnych” – projekt rozporządzenia definiuje je bowiem jako udzielenie kredytu, pożyczki, objęcie obligacji, zawarcie umów leasingu operacyjnego lub finansowego, a także wszelkie dopuszczalne prawem objęcie długu. Jest to więc definicja dosyć

⁸ Zgodnie z art. 2 pkt 4 [14] instytucja wdrażająca pełni funkcję beneficjenta końcowego w rozumieniu art. 9 (l) [13], czyli instytucji, która przyznaje pomoc.

szeroka, niemniej zgodna z dokumentami Komisji Europejskiej opublikowanymi w obszarze kapitału podwyższonego ryzyka. Objęcie akcji lub udziałów oraz instrumentów dłużnych będzie następować w zamian za wniesione przez fundusz wkłady pieniężne, wykorzystanie praw wyemitowanych obligacji zamiennych wyemitowanych przez danego przedsiębiorcę lub w wyniku zamiany wiarygodności przedsiębiorcy wobec funduszu na jego akcje lub udziały [11, § 4 pkt 5-6]. Drugi poziom wsparcia realizowany przez fundusze *seed capital* może być oferowany wyłącznie mikro-, małym i średnim przedsiębiorcom spełniającym warunki określone w Załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 70/2001 z 12 stycznia 2001 r. zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 364/2004 z 5 lutego 2004 r.⁹ Ponadto muszą to być podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terenie Polski przez okres nie dłuższy niż 3 lata w formie spółki kapitałowej (również w organizacji), znajdujące się we wczesnej fazie rozwoju oraz nie znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej [11, § 5]. Dofinansowanie dla nowo powstałych firm opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii o znacznym potencjale rynkowym zostało jednocześnie skoordynowane z doradztwem dla nich w ramach działania 2.1 „Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo” SPO WKP [8, s. 73-80]. Starań o dofinansowanie nie wyklucza również realizowanie projektów inwestycyjnych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Wsparcie finansowe udzielane w ramach poddziałania 1.2.3 jako refundacja części wydatków kwalifikowanych poniesionych w wyniku realizacji projektu nie jest traktowane jako pomoc publiczna, mimo że środki na ich sfinansowanie pochodzić będą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa. Graniczna wielkość wsparcia udzielanego na okres nie dłuższy niż 10 lat, z możliwością przedłużenia w określonych przypadkach maksymalnie o 2 lata, określona została w przedziale kwotowym 3 mln PLN¹⁰ – 50 mln PLN oraz na maksymalnym poziomie 50% wydatków kwalifikowanych, czyli przeznaczonych na objęcie akcji, udziałów lub instrumentów dłużnych, a także wydatków na pokrycie kosztów administracji i zarządzania funduszem do 5% jego kapitału [11, § 8-9]. Pozostała część wydatków kwalifikowanych do objęcia wsparciem musi być pokryta gotówkowym wkładem własnym podmiotów uczestniczących w projekcie.

W przypadku wielu agencji rozwoju regionalnego, a zwłaszcza lokalnego, zgromadzenie wymaganej kwoty (min. 3 mln PLN) na utworzenie funduszu kapitału założkowego może stanowić pewien problem. Jako jednostki nie zaliczane do sektora finansów publicznych nie mogą bowiem ubiegać się o prefinansowanie w postaci oprocentowanych pożyczek z budżetu państwa, udzielanych podmiotom realizującym programy, działania lub projekty współfinansowane ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych [5, s. 1]. Będą natomiast mogły pozyskać na realizację projektu środki ze źródeł publicznych innych niż Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i budżet państwa [9, s. 7].

⁹ Załącznik I do [10].

¹⁰ W [8], jak również w [9] wskazywano kwotę minimalną 5 mln PLN.

Jako instytucja wdrażająca dla poddziałania 1.2.3 wskazana została Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, działająca na podstawie porozumienia zawartego z Ministerstwem Gospodarki i Pracy. Jednocześnie w SPO Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw założono, że funkcję instytucji wdrażającej przejmie Krajowy Fundusz Kapitałowy, którego powstanie początkowo planowano na pierwszą połowę 2004 r. [7, s. 61]. Ustawa regulująca utworzenie, zadania, zasady finansowania, organizację oraz funkcjonowanie Krajowego Funduszu Kapitałowego SA została jednak uchwalona dopiero w marcu 2005 r. [16], a sam KFK SA znajduje się obecnie w trakcie rejestracji (statut KFK SA został zatwierdzony przez Ministra Gospodarki i Pracy 21 czerwca 2005 r.). Poniżej przedstawiona zostanie krótka charakterystyka organizacji oraz planowanej działalności wspomnianej instytucji.

3. Krajowy Fundusz Kapitałowy SA a poddziałanie 1.2.3 SPO WKP

Krajowy Fundusz Kapitałowy będzie spółką akcyjną Banku Gospodarstwa Krajowego, której przedmiot działalności ograniczony został do udzielania wsparcia finansowego funduszom kapitałowym inwestującym przede wszystkim w przedsiębiorstwa innowacyjne lub prowadzące działalność badawczo-rozwojową [16, art. 3, art. 5]. W założeniu ma zatem funkcjonować jako „fundusz funduszy” prowadzący działalność typu *venture capital*, tylko skierowaną do innych funduszy kapitału podwyższonego ryzyka, a nie innowacyjnych przedsiębiorstw. W ustawie nie ma jednak bezpośredniego odniesienia do *seed capital*, co legło u podstaw tworzenia poddziałania 1.2.3 Kapitał zakładowy, który w całości zostanie pokryty wkładem pieniężnym przed zarejestrowaniem spółki, wyniesie 500 tys. PLN [4, § 8], natomiast źródłem finansowania działalności statutowej będą budżet państwa, środki z Unii Europejskiej (ustawa nie wskazuje konkretnych funduszy pomocowych) i inne przychody. Z punktu widzenia agencji rozwoju regionalnego istotny jest fakt, że możliwość uzyskania dokapitalizowania funduszy kapitałowych z KFK SA została ograniczona bezpośrednio do tych funduszy. Oznacza to, że wsparcie finansowe uzyskiwane tą drogą nie przyczyni się do zwiększenia liczby funduszy, może natomiast wzmocnić kapitałowo fundusze już istniejące lub – w przyszłości – fundusze powstałe w ramach poddziałania 1.2.3.

Porównując formy i wysokość wsparcia finansowego udzielanego w ramach poddziałania 1.2.3 oraz wsparcia udzielanego przez Krajowy Fundusz Kapitałowy SA, również można wskazać dość istotne różnice (tab. 2). W pierwszym przypadku pomoc ma mieć postać zwrotnego świadczenia udzielanego na okres do 10 lat, którego wielkość została określona kwotowo i procentowo. Natomiast wsparcie finansowe KFK SA ma być udzielane przez obejmowanie i nabywanie akcji funduszy kapitałowych lub ich udziałów, certyfikatów inwestycyjnych lub jednostek uczestnictwa, emitowanych przez nie obligacji i warrantów subskrypcyjnych oraz uczestnictwo w funduszach działających w formie spółek komandytowych, komandytowo-akcyjnych lub innych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej. Wysokość wsparcia nie może przy tym przekroczyć łącznej kwoty wpłat do

danego funduszu kapitałowego zrealizowanych przez pozostałe podmioty dokonujące w niego inwestycji. KFK SA będzie również udzielał bezzwrotnych świadczeń na sfinansowanie do 65% kosztów poniesionych przez fundusze kapitałowe na przygotowanie inwestycji oraz monitorowanie ich portfela [16, art. 11], czego nie przewidziano w ramach poddziałania 1.2.3. Ponadto do udzielania wsparcia finansowego przez Krajowy Fundusz Kapitałowy SA stosuje się także przepisy o pomocy publicznej dla przedsiębiorców, choć nie zostało jeszcze wydane rozporządzenie wykonawcze, które określi szczegółowe warunki, tryb przekazywania, sposób rozliczania wsparcia finansowego oraz jego zwrotu [16, art. 14].

Tabela 2. Porównanie źródeł, formy i wysokości wsparcia finansowego udzielanego w ramach poddziałania 1.2.3 oraz przez Krajowy Fundusz Kapitałowy SA

	PARP w ramach Poddziałania 1.2.3	Krajowy Fundusz Kapitałowy SA
1.	– Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – budżet państwa	– budżet państwa – środki z budżetu Unii Europejskiej oraz inne bezzwrotne środki ze źródeł zagranicznych – inne przychody
2.	– wsparcie finansowe udzielane na okres nie dłuższy niż 10 lat (w pewnych przypadkach istnieje możliwość jego przedłużenia maksymalnie o 2 lata)	– obejmowanie i nabywanie akcji lub udziałów – uczestniczenie w funduszach kapitałowych działających w formie spółek komandytowych, komandyto-wo-akcyjnych lub innych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej (ale nie jako współnik odpowiedzialny osobiście w sposób nieograniczony) – nabywanie certyfikatów inwestycyjnych lub jednostek uczestnictwa – nabywanie obligacji, obligacji zamiennych na akcje, obligacji z prawem pierwszeństwa i warrantów subskrypcyjnych – bezzwrotne dotacje finansowe
3.	– 3 mln PLN – 50 mln PLN – maksymalnie 50% wydatków kwalifikowanych	– bezzwrotne dotacje – maksymalnie 65% kosztów poniesionych na przygotowanie i monitorowanie portfela inwestycji – pozostałe wsparcie – nie więcej niż łączna kwota wpłat do funduszu kapitałowego zrealizowanych przez podmioty dokonujące inwestycji w takim funduszu
4.	– fundusze tworzone przez instytucje i podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych, m.in. banki, instytucje paraban-kowe, przedsiębiorców, instytucje regionalne – osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, która na mocy statutu lub umowy spółki przeznaczyła całość swojego kapitału lub utworzyła wyodrębniony księgowo fundusz przeznaczony wyłącznie na dokonywanie inwestycji	– fundusze kapitałowe działające w formie spółek kapitałowych, spółek komandytowych, komandyto-wo-akcyjnych lub innych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej – dokonujące inwestycji w rozumieniu ustawy o rachunkowości

Objaśnienia kryteriów porównania: 1. źródła finansowania, 2. formy wsparcia finansowego, 3. dopuszczalna wysokość wsparcia, 4. beneficjenci.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [4; 9; 11; 16].

Pewne rozbieżności daje się także zauważyć w zakresie oraz szczegółowości wymogów, jakie muszą spełniać przedsiębiorcy, w których inwestycji dokonywać będą fundusze kapitałowe korzystające ze wsparcia finansowego w ramach poddziałania 1.2.3 oraz wsparcia z Krajowego Funduszu Kapitałowego SA (tab. 3). Z punktu widzenia instytucji wspierania biznesu na poziomie regionalnym i lokalnym, do jakich niewątpliwie zaliczają się agencje rozwoju regionalnego, istotne jest ukierunkowanie inwestycji funduszy w kierunku przedsiębiorców prowadzących działalność mającą znaczenie dla rozwoju regionalnego, z czym mamy do czynienia w przypadku dofinansowania przez KFK SA.

Tabela 3. Porównanie warunków stawianych przedsiębiorcom, w których inwestycji dokonywać mogą fundusze kapitałowe korzystające ze wsparcia finansowego w ramach poddziałania 1.2.3 oraz z Krajowego Funduszu Kapitałowego SA

Przedsiębiorcy, w których inwestycji dokonywać mogą fundusze kapitałowe korzystające ze wsparcia finansowego:	
w ramach poddziałania 1.2.3	z Krajowego Funduszu Kapitałowego SA
– mikro-, mały i średni przedsiębiorca – działa w formie spółki kapitałowej (również w organizacji) – prowadzi działalność gospodarczą na terenie Polski przez okres nie dłuższy niż 3 lata – znajduje się we wczesnej fazie rozwoju – nie znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej i spełnia kryteria określone w przepisach Unii Europejskiej lub znajduje się w okresie restrukturyzacji przeprowadzanej z wykorzystaniem pomocy publicznej	– mikro-, mały i średni przedsiębiorca – ma siedzibę na terenie Polski – podlega w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu – nie posiada zaległości podatkowych i wywiązuje się z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne – nie zajmuje się świadczeniem usług finansowych oraz produkcją lub obrotem: bronią, wyrobami tytoniowymi, napojami alkoholowymi lub środkami odurzającymi, obrotem nieruchomościami – prowadzi działalność mającą znaczenie dla rozwoju regionalnego, w tym tworzenia miejsc pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie [11; 16].

4. Podsumowanie

Podsumowując założenia wsparcia finansowego udzielanego w ramach poddziałania 1.2.3 oraz wsparcia udzielanego przez Krajowy Fundusz Kapitałowy SA, można wyciągnąć wniosek o powstawaniu dwóch odrębnych ścieżek dokapitalizowania funduszy *venture capital*, co przeczyłoby wcześniej przyjętym założeniom. Częściowym potwierdzeniem istnienia dwóch odrębnych koncepcji dotyczących tego problemu są również rozmowy przeprowadzone przeze mnie z pracownikiem PARP, z których wynika, że organizacyjne rozwiązanie kwestii

wdrażania poddziałania 1.2.3 pozostaje nadal nie rozstrzygnięte. Są to jednak działania komplementarne względem siebie, ukierunkowane zarówno na wspomaganie już istniejących funduszy *venture capital*, które świadczyłyby usługi typu *seed capital*, jak i procesów tworzenia sieci regionalnych funduszy *seed capital*.

Literatura

- [1] *Guide to Risk Capital Financing in Regional Policy*, dokument wydany przez Komisję Europejską w sierpniu 2002.
- [2] Jankowska A., *Funkcjonowanie funduszy Seed Capital oraz finansowanie projektów przedsiębiorstw kapitałem zaangażowanym*, „Biuletyn Portalu e-MSP”, luty 2004 (www.e-msp.pl).
- [3] Kozak A., Pyszkowski A., Szewczyk R., *Słownik rozwoju regionalnego*, PARR, Warszawa 2001.
- [4] *Krajowy Fundusz Kapitałowy. Statut*, zatwierdzony przez Ministra Gospodarki i Pracy dn. 21.06.2005.
- [5] Ministerstwo Finansów, *Procedura przyznawania środków na prefinansowanie w 2005 r.* (www.mofnet.gov.pl).
- [6] Ministerstwo Gospodarki i Pracy, *Sprawozdanie z realizacji w 2004 r. Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006*, czerwiec 2005.
- [7] Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, *Sektorowy Program Operacyjny Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006* przyjęty przez Radę Ministrów 16 marca 2004.
- [8] Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, *Uzupełnienie Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, lata 2004-2006*.
- [9] Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej: *Wytyczne dla projektodawców ubiegających się o wsparcie w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw*.
- [10] Rozporządzenie (WE) nr 70/2001 z 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (DzU L 10 z dn. 13.01.2001 r., s. 33), zmienione rozporządzeniem (WE) nr 364/2004 z dn. 25 lutego 2004 r. (DzU L 63 z dn. 28.02.2004 r., s. 22).
- [11] Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie udzielania przez Ministra Gospodarki i Pracy w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw pomocy finansowej na powiększenie funduszu kapitału zaangażowanego (projekt z dn. 20.06.2005 r.).
- [12] Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dn. 27 stycznia 2005 r. w sprawie Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (DzU nr 27, poz. 221).
- [13] Rozporządzenie Rady nr 1260/1999 z 21.06.1999 r. wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych (Dz. U. L 161 1999 p. I-42).
- [14] Ustawa z dn. 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (DzU nr 116, poz. 1206).
- [15] Ustawa z dn. 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity DzU nr 15/2003, poz. 148 z późn. zm.).
- [16] Ustawa z dn. 4 marca 2005 r. o Krajowym Funduszu Kapitałowym (DzU nr 57, poz. 491).
- [17] Ustawa z dn. 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (DzU nr 109, poz. 1158 z późn. zm.).

REGIONAL DEVELOPMENT AGENCIES PUBLIC SUPPORT FOR VENTURE CAPITAL FUNDS

Summary

Over 140 active regional development agencies play a significant role in the economic growth support in Poland. These institutions are deeply rooted in entrepreneurs consciousness, have self-government support and experience in financial and non-financial support of SME sector. The range of agencies activities is wide, beginning with information services, advisory, trainings, financial services, for creating independent capital funds providing venture capital activities.

Lubelski Capital Fund Ltd. and Podlaski Capital Fund Ltd. are classic examples of effective capital funds created within a regional development agency group. The analysis of their activities allows assuming that expanding the network of this kind of funds is a need in Poland. That is why effective EU funds management becomes more and more important.

One of the possibilities of support is given by 1.2.3 Activity "Support of seed capital funds creating" that was planned to be implemented within Priority 1 of Sector Operational Program – Enterprises Competitiveness Development. The implementing institution is Polish Agency for Enterprise Development with a restriction that its duties will be held by Domestic Capital Fund Inc. (being registered at the moment). Comparing conditions of financial support provided by 1.2.3 Activity and by Domestic Capital Fund Inc. it is clearly visible that two different ways of venture capital funds financial support become reality which is opposite to the earlier assumptions.